MAATALOUS

Kaikki työ on samanarvoista, tekee sitten paperityötä tai luo paskaa. **OSAKAS MARKO SAARTOALA, REISJÄRVEN MAITOLAITURI OY**

Yhtiöitys toi vapaa-aikaa ja vähensi stressiä

”95-prosenttisesti on mukava tulla töihin. Se on aika hyvä onnistumisen mittari”, Marko Saartoala sanoo.

”Me kaikki kolme olemme sitä mieltä, että jos emme olisi ryhtyneet yhteistyöhön, tilojen toiminta olisi loppunut.”

Näin toteaa **Marko Saartoala**, 41, yksi Reisjärven Maitolaituri Oy:n osakkaista.

Kolme vuotta sitten Saartoala, **Harri Aho**, 51, ja **Pekka Hilliaho**, 56, puursivat kukin yksin omassa navetassaan. Lypsäviä oli jokaisella kolmisenkymmentä ja peltoa noin 40 hehtaaria.

Kaikkien puolisot olivat tilan ulkopuolella töissä. Isännät olivat aina kiinni työssä ja vastuu painoi raskaana.

Navetat alkoivat olla elinkaarensa päässä. Laajentamismahdollisuuksia ei ollut, sillä kaikkien tontit olivat ahtaat. Peltoakaan ei Reisjärvellä ole kohtuuhintaan saatavissa.

Lisäksi nykyaikaisen navetan rakentaminen on niin kallista, ettei kukaan kolmesta halunnut yksin sitoutua isoon investointiin.

Haluttiin jakaa taakkaa

Ajatus yhteistyöstä lähti ”jostain pienestä heitosta vuosia sitten”, Saartoala kertoo.

Miehet alkoivat pohtia, miten työmäärää voisi vähentää ja vapaa-ajan määrää lisätä. ”Haluttiin jakaa henkistä, fyysistä ja taloudellista vastuuta”, Saartoala määrittelee.

Taloudelliset syyt tulivat vasta kakkosena.

Osakeyhtiö yhtiömuotona ei ollut itsestään selvä. Asiaa selviteltiin ensin itse. Sitten lisätietoa saatiin erään hankkeen kautta. Lopulta hanke osti yhtiöittämiseen liittyvän palvelun Pro Agrian yritysasiantuntija **Juhani Paavilaiselta**.

Kokonaan uusi tilakeskus

Perustettu osakeyhtiö, Reisjärven maitolaituri, osti tontin uudelle tilakeskukselle. Paikka valittiin sen mukaan, missä suurin osa tilojen pelloista sijaitsi.

Yhtiö rakennutti navetan, lietealtaan, laakasiilot ja rehuvaraston. Maidontuotanto yhtiön navetassa alkoi marraskuussa 2012.

”Vanhat tilat” myivät eläimensä ja maitokiintiönsä yhtiölle. Tilojen pellot vuokrattiin yhtiölle.

Maitolaituri Oy ei omista mitään muita koneita kuin itselastaavan ajettavan apevaunun. Peltoviljely perustuu urakointipalvelujen käyttöön.

6–20 kuukauden ikäiset hiehot varttuvat Hilliahon navetassa, joka on vuokrattu ja remontoitu yhtiön käyttöön. Muut kaksi vanhaa navettaa jäivät harrastuskäyttöön.

Uudessa navetassa on 160 lehmäpaikkaa. Lisäksi sinne mahtuu 24 kohta poikivaa hiehoa ja 85 alle puolen vuoden ikäistä vasikkaa.

Uusi navetta tuplasi yrittäjien maidontuotannon.

Paljon byrokratiaa

Osakeyhtiön perustamisvaiheeseen liittyy paljon hankalaa byrokratiaa, Saartoala kertoo.

Monia kysymyksiä jäi alussa auki. Verottajalla ei esimerkiksi ollut valmiita alv-tulkintoja liittyen joihinkin omaisuusosien siirtoihin yhtiölle.

Kävi myös ilmi, etteivät tilat voineet vuokrata kaikkia peltojaan yhtiölle. Jos luopumistuelle siirtyvältä viljelijältä ostetut pellot olisi vuokrattu, niiden omistaja olisi joutunut maksamaan sanktioita.

”Mutta vähitellen asiat selviävät, se vaatii vain kärsivällisyyttä”, Saartoala sanoo.

Hän nostaa Pro Agrialle hattua siitä, että sen asiantuntijat tekevät yhteistyötä valtakunnallisesti. ”Ei synny alueellisia tulkintaeroja.”

Kaikki tekevät kaikkea

Yhtiö maksaa osakkailleen palkkaa. Palkan lisäksi he saavat vuokratuloa yhtiön käytössä olevista pelloista, rakennuksista ja koneista.

Töitä on jonkin verran jaettu osakkaiden kiinnostuksen ja vahvuuksien mukaan, mutta periaate on, että kaikki selviävät kaikista töistä. ”Kukaan ei saa olla korvaamaton.”

Kaikki työ on samanarvoista, ”tekee sitten paperityötä tai luo paskaa”, Saartoala sanoo.

Yhtiössä toimiminen vaatii sopeutumista. Kukaan ei voi enää tehdä yksin päätöksiä investoinneista tai päivittäisistä rutiineista. Jokainen on vastuussa muille osakkaille ja yhtiölle.

”Täytyy vain omaksua yhteiset käytännöt. Esimerkiksi että Maitolaiturilla hoidetaan vasikat näin, ei välttämättä samoin kuin omassa navetassa ennen.”

Yhteistyön lähtökohta on, että osakkaat ovat maidontuotannon ammattilaisia ja keskittyvät siihen, mitä parhaiten osaavat. Siksi esimerkiksi kirjanpito on pääosin ulkoistettu.

Lomaoikeus säilyi

Koska jokainen osakas omistaa yhtiöstä yli 30 prosenttia, kaikki ovat myel-vakuutettuja. ”Meillä on normaalit lomaoikeudet ja kuulumme kunnalliseen lomitusjärjestelmään”, Saartoala kertoo.

Yhtiö maksaa osan osakkaiden myelistä. Osa on vanhojen tilojen kontolla, koska tuloja tulee myös metsätaloudesta ja urakoinnista.

Osakkaat kuuluvat työterveyshuoltoon. ”Sopimus tehtiin samojen toimijoiden kanssa kuin ennen.”

Loma on oikeaa lomaa

Parasta yhteistyössä on vapaa-ajan lisääntyminen. ”Nyt teemme kuusi kahdeksan tunnin työpäivää viikossa. Vuorotellen pidämme niin sanotun pidennetyn sunnuntaivapaan. Silloin töissä ollaan lauantaiaamuna ja seuraavaksi maanantai-iltana.”

Tavoitteena on joskus päästä viisipäiväiseen työviikkoon.

Parasta on, että loma on oikeaa lomaa. ”Kun on vapaalla, ei tarvitse miettiä, mitä navetalla tapahtuu. Täällä on aina paikalla osakas, joka pystyy toimimaan joka tilanteessa. Lomallelähtöä ei myöskään tarvitse valmistella mitenkään.

Jos rehunteko ennen sattui jo varatun loman kohdalle, loma oli peruttava. Nyt työsesonkikaan ei estä lomaa.

Vastuun jakaminen keventää mieltä. ”Kyllä yhdessä tekeminen on mukavaa”, Saartoala sanoo. ”Vastoinkäymisetkin tuntuvat pienemmiltä, kun ne jaetaan.”

Talous aluksi tiukilla

Totta kai myös huonoja puolia löytyy, Saartoala muistuttaa.

”Investointi oli iso, joten meidän kolmen taloudellinen tulos ei alkuvuosina ole samaa tasoa kuin erillisinä tiloina.”

Palkat ja laskut on silti pystytty maksamaan hyvin. ”Toiveena on, että tämä vielä joskus tuottaa paremmin kuin entiset tilat.”

SATU LEHTONEN

SAMI KARPPINEN

Yhdessä yrittämisen hyviin puoliin kuuluu, että kahvipöydässä on kavereita. Pekka Hilliaho (vas.), Harri Aho ja Marko Saartoala tauolla.

Uusi navetta tuplasi yrittäjien maidontuotannon.

Vasikoiden juomajono.

Kahden robotin navetta

Reisjärven maitolaiturin 2 700 neliömetrin navetan rakensi NHK-keskus.

Lypsyn hoitaa kaksi robottia. Tavoitteena on tuottaa 1,5 miljoonaa litraa maitoa vuodessa.

Rakentamisessa on varauduttu mahdolliseen tuotannon tuplaamiseen, mutta toistaiseksi laajentaminen ei ole tavoitteena.

Rakentamisessa mietittiin paljon sekä ihmisten että eläinten hyvinvointia, **Marko Saartoala** kertoo. Esimerkiksi kuivitus on koneellistettu.

”Kun työtä vähennetään ja eläinten oloja parannetaan, investointikustannus väistämättä nousee”, Saartoala toteaa. ”Mutta halusimme navetan, jossa eläimillä on hyvä olla ja ihmisillä mukava käydä töissä 20–30 vuotta.”

Jos navetassa on liikaa raskasta rutiinityötä, hoitajat eivät pysty keskittymään oleelliseen, hän sanoo.

Osakkaiden työnkuva on muuttunut täysin vanhoihin navetoihin verrattuna. Fyysisesti raskaat työt ovat menneisyyttä. Niiden tilalle tuli seuranta ja ennakointi.

”Robotti kerää paljon sellaista tietoa, jota ihmisen silmä ei mitenkään pysty niin aikaisessa vaiheessa hankkimaan. Meidän työmme on analysoida sitä ja puuttua poikkeamiin.”

SATU LEHTONEN

Demecan automatisoitu kiskokuivitin tunnistaa, onko parressa eläintä, ja pudottaa tyhjään parteen kuiviketta. Pekka Hilliaho esittelee koneen käsinohjausta.

Osakeyhtiö on selkeä toimintamuoto

Reisjärven Maitolaituri Oy:n osakas **Marko Saartoala** pitää osakeyhtiötä toimivana yhtiömuotona.

Osakeyhtiö on aina päätöksenteko- ja toimintakykyinen, hän korostaa. Vaikka joku osakkaista menettäisi toimintakykynsä, yhtiö ei menetä. ”Kriisi- ja omistajanvaihdostilanteet on ratkaistu jo yhtiötä perustettaessa.”

Osakeyhtiössä asiat on pakko kirjata tarkasti ylös. Se on Saartoalan mielestä erittäin hyvä asia.

”Yhteistyö ei voi perustua oletuksiin ja muistiin. Ilman tarkkaa kirjaamista kukaan ei muista, mitä viime syksynä on puhuttu tai sovittu, ja silloin voi tulla riitaa.”

Maitolaiturin osakassopimuksen mukaan sukupolvenvaihdos perinteisellä tavalla onnistuu: osakas voi myydä osakkeensa lapsilleen.

Jos osakkeet halutaan myydä ulkopuoliselle, muilla osakkailla on etuosto-oikeus.

Osakeyhtiö on selkeä myös taloudellisesti, Saartoala sanoo. ”Omat ja yhtiön rahat ovat erillään.”

Tuloksen säätely on osakeyhtiössä helpompaa. ”Otetaan yhtiöstä palkka ja maksetaan siitä palkkavero. Loppu jää yhtiöön. Yhtiöverotus on Suomessa huomattavasti muuta verotusta kevyempää, joten lainojen maksuun ja yrityksen kehittämiseen jää rahaa.”

Yhteensopivat ajatusmaailmat

Yhteistä osakeyhtiötä perustavien tilojen ei Saartoalan mielestä tarvitse olla samankokoisia eikä edes kovin lähekkäin. Paljon tärkeämpää on, että osakkaiden ajatusmaailmat sopivat yhteen.

”Jokaisen pitää hyötyä ja sen pitää riittää. Se ei ole kynnyskysymys, että joku voi hyötyä enemmän kuin toinen.”

Jos omaisuusosissa on eroja, ne korvataan siinä vaiheessa, kun omaisuus myydään yhtiölle.

Jos joku tekee enemmän töitä kuin toinen, hänelle maksetaan enemmän palkkaa.

Yhtiöittäminen motivoi perheiden nuoria

Reisjärven Maitolaituri Oy:lle löytynee jatkajia omista perheistä.

”Yhtiöittäminen ja uuden navetan rakentaminen innosti nuoria selvästi”, Saartoala kertoo.

Harri Ahon poika opiskelee jo Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa, ja **Pekka Hilliahon** ja Saartoalan pojat hakevat sinne.

SATU LEHTONEN

Teemme tilaa Fransgårdin sesonkituotteille
(ei koske tämän vuoden puolella varastoon tulleita koneita)

Lisätietoja lähimmältä Y-Agro myyjältäsi

Aura	Kimmo Raininko	040 900 9514
	Tomi Aaltonen	044 755 5378
Huittinen	Heimo Kankaanranta	040 900 9525
	Jorma Paavilainen	040 900 9532
Joesuu	Esko Puustinen	040 900 9538
Kouvola	Heikki Ellilä	040 900 9537
	Jarkko Anttonen	040 900 9535
Lahti	Esko Saari	040 900 9505
	Mikko Lehto	040 900 9507
	Rauli Komi	040 900 9506
Laitila	Esa Heikola	040 900 9530
Nurmijärvi	Olli-Heikki Niemi	040 900 9529
Salo	Antti Uotila	040 900 9511
Seinäjoki	Asko Lahtela	040 900 9534
Tuuri	Pasi Staudinger	040 900 9540
	Jouni Myllymäki	040 900 9528
Ylivieska	Ville Mattila	040 900 9515

www.y-agro.net Y-Agro